

PSIHOLOGIJA RELIGIOZNOG ISKUSTVA I PREPOZNAVANJE DUHA

Dr. Josip BARIČEVIĆ*

(sažetak predavanja)

Ispričavamo se čitateljima što smo od navedenog predavača ovdje donijeli samo sažetak. Naime autor nam svoje cjelovito predavanje nije dostavio.

Prepoznavanje Duha, razlikovanjem i prosuđivanjem "različitih duhova" u svakodnevici osobnog i zajedničkog postojanja i djelovanja, prijeko je potreban i *sastavni dio* autentičnog *vjerničkog kršćaninova života*. Možemo reći da se *prepoznavanje Duha* ostvaruje u *tajanstvenom dijalogu* što ga Božji Duh uspostavlja s našim ljudskim duhom. U tom je tajanstvenom dijalogu prisutno i trajno *sučeljavanje* koje nam omogućuje da iz djetinje vjerničke dobi sve više prelazimo u dob odrasla i zrela vjernika. To je sučeljavanje *višestruko* i vrlo kompleksno: sučeljavanje između Božjih poticaja, poziva i naše ljudske sklonosti da ih ne prihvaćamo, pri čemu ne treba isključiti ni utjecaj zloga duha koji se opire djelovanju Božjega Duha u nama i među nama; sučeljavanje koje proživljavamo u *raspetosti između* (nesvjesne i svjesne) sklonosti da svoje "spontano" (previše "funkcionalno") religiozno iskustvo poistovjećujemo s autentičnim kršćanskim vjerničkim iskustvom i nastojanja da se na svome vjerničkom putu prema Bogu podvrgavamo trajnom "*razlikovanju duhova*" (usp. "di-krisis pneumaton": 1 Kor 12,10) i trajnom "*prosuđivanju srdaca*" (usp. "dokimasma ton kardion": 1 Sol 2,4), tj. da se podvrgavamo trajnoj "kritici" osobnog individualnog i komunitarnog (eklezijalnog i društvenog) rasuđivanja u *svjetlu vjere* i u *svjetlu "naravnih" spoznajnih moći* kojima smo obdareni...

Svrha je i "*optika*" ovoga predavanja prvotno *praktično-teološka*: duhovno-teološka, pastoralno-teološka, religiozno-odgojna i evangelizacijsko-katehetska. No u njemu će se posebna pozornost posvetiti promatranju različitih *religioznih iskustava* u svjetlu suvremene *psihologije religije*, i to ukoliko nam ona može pomoći u našem nastojanju da raspoznamo *znakove* prisutnosti i djelovanja *Duha Svetoga* u nekim tipičnim *suvremenim religioznim iskustvima* za koje bismo mogli reći da pripadaju u "*znakove vremena*" koji su nam dani da ih "čitamo" i poniramo u njihovo pravo značenje.

U predavanju se *ograničavam* na psihološko i praktično-teološko osvjetljavanje samo nekih suvremenih religioznih iskustava, osobito onih koja se očituju u sva *četiri tipa* življenja kršćanske vjere:

1) *pučka religioznost*: hodočašća, slavljenje jubileja, okupljanje u svetištima, ukazanja / viđenja (za nas je posebno aktualno Međutorje);

2) nastojanje za intenzivnim življenjem vjere u *grupama / zajednicama "karizmatskog" tipa*;

3) nastojanje za intenzivnim življenjem vjere u *grupama / zajednicama "kri-tičkog" odnosno "političkog" tipa*;

4) nastojanje za što cjelovitijim življenjem vjere u *obnovljenim crkvenim zajednicama* u kojima se žele integrirati pozitivni elementi i stvaralački prevladati opasnosti / jednostranosti triju navedenih tipova življenja kršćanske vjere.

Glavna pitanja, koja će nas voditi u *cjelokupnom razmišljanju* i na koja ćemo nastojati dati bar neke elemente odgovora formuliranjem *kriterija* za prepoznavanje / prosuđivanje religioznog iskustva u naznačenim tipovima življenja kršćanske vjere, možemo formulirati ovako:

a) *Temeljno pitanje*: Koje iskustvo, iskustvo čega, zapravo imaju oni koji svoju vjeru žive na neki od naznačenih načina življenja kršćanske vjere? Iskustvo sebe, iskustvo grupe, iskustvo Boga (Božjeg Duha)? Iskustvo zadovoljavanja svojih "spontanih" potreba i želja? Ili iskustvo sazrijevanja za autentičan susret s drugim: s drugim kao stvarno drugim, drukčijim, različitim od sebe, a ne kao s projekcijom sebe (svojih potreba i želja) u drugome?

b) *Posebna pitanja* koja proizlaze iz naznačenog temeljnog pitanja:

– Kakvom oblikovanju ličnosti pogoduju religiozna iskustva koja se žive u pojedinim tipovima življenja kršćanske vjere? Ovisnih, nesamostalnih osoba, ili samostalnih, slobodnih i kreativnih ličnosti koje su sposobne stupati u autentičan odnos s drugima (i s onima koji drukčije žive svoj ljudski i kršćanski život)?

– Kakvom iskustvu Boga (Duha) pogoduju različiti tipovi religioznosti? Posebno: Pogoduju li oni iskustvu autentičnog susreta s Bogom Isusa Krista?

– Kakvom shvaćanju i življenju kršćanskog zajedništva pogoduju spomenuti tipovi življenja kršćanske vjere? Posebno: Kakav se odnos stvara između manjih grupa / zajednica i šire (osobito župe) crkvene zajednice?

* Ispričavam se što nismo donijeli cjelovito predavanje; autor nam ga nije dostavio.